

A optsprezecea Olimpiadă internațională de lingvistică

Ventspils (Letonia), 19–23 iulie 2021

Rezolvarea problemei de la competiția pe echipe

(a)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
AS	N	E	AF	BC	V	W	AR	L	AM	BH	D	AH
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
AL	AQ	BG	AI	P	AT	AK	AJ	BA	AW	AX	AZ	BF
27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	
B	AU	F	O	A	C	AV	S	AN	AC	BI	BB	
39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51
AY	J	I	AO	Q	T	H	G	BD	BE	R	Y	AG
52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62		
AP	BJ	X	M	AD	U	Z	AE	AA	AB	K		

- (b)
- Ariengatu nóguchu nun nabuidunu muna. — *Mama mi-a spus să măturăm casa.*
 - Hísieti uwi lun. — *Îi place carnea.*
 - Nani guríara to. — *Acest vapor este al meu.*
 - ¿Ka babuserubai? — *Ce vrei?*
 - Ibidieti nun átirila irumu tau. — *Eu nu știu câți ani are ea.*
 - Yumbuitibu hamuga anhabu giara. — *Tu ai veni dacă ai putea.*
 - Áfarati búguchi aban ounli. — *Tatăl tău a ucis un câine.*
 - Háluaha háfuridun óuchaha haruga. — *Ei încearcă să iasă și să pescuiască mâine.*
 - Nidin aríahai úduraü. — *M-am dus să caut pește.*
 - Nuguya mabuseruntina nuádigimari. — *Eu nu voiam să lucrez.*
 - ¿Ka tiri lani señora? — *Cum o cheamă pe soția lui?*
 - Ariha hamutina súdara. — *Poliția m-a văzut.*
 - ¿Ka abu ludin? — *Cu cine a venit el?*
 - ¿Ka biribai? — *Cum te cheamă?*
 - Wagía madüguntiwa guríara. — *Noi nu am făcut un vapor.*
 - Máfaru numutu hiñaru to. — *Eu nu am ucis-o pe femeia aceasta.*
- (c)
- *Eu nu știu cum îl cheamă pe tatăl tău.* — Ibidieti liri búguchi nun.
 - *Ei nu văd acest loc.* — Marihin hamuti fulaso le.
 - *Voi nu știți cum îl cheamă pe acest bărbat.* — Ibidieti liri eyeri le hun.
 - *Această mătură este a noastră.* — Wani abuidagülei le.
 - *Tu nu m-ai ucis.* — Máfaru bumutina.
 - *Noi nu vedem această barcă.* — Marihin wamuti póupoutu le.
- (d) i.
• femeie — hiyaro	• tu — bui
• bunică — kuthu	• a ucide — farun
• ureche — dike	• a dormi — donkon
• mână — khabo	• a vedea — dukhun
• braț — duna	• după — diki
• acel — lira	• unu — aba
• acea — tora	• doi — biama/bian
- ii. $m > n$

(e)

garifuna (vorbire feminină)	garifuna (vorbire masculină)	lokono	kari'ña	română
eyeri	wügüri	wadili	wokory	<i>bărbat</i>
ati		athi		<i>ardei iute</i>
nugía (nuguya)	au	dei	awu	<i>eu</i>
núgudi		dakoti	ypupuru	<i>piciorul meu</i>
búbara		bubada	ajamosaiky	<i>unghia/gheara ta</i>
hati		kathi	nuno	<i>lună</i>
baligi		balishi	werùòpo	<i>cenușă</i>
bugía (buguya)	amürü	bui	amoro	<i>→ (d)</i>
núgüra		dakora		<i>hamacul meu</i>
hiñaru	würi	hiyaro	woryi	<i>femeie</i>
hugía (huguya)		hui	amyjaron	<i>voi</i>
úrüwa		kabun	oruwa	<i>trei</i>
uburei	günwüri	bodehi	kowai	<i>cârlig</i>
hürü	wayumu	koa	wajumo	<i>crab</i>
dunuru		kodibio	tonoro	<i>pasăre</i>
niligün	yegü	dalikin	yjeki	<i>animalul meu de casă</i>
awasi		marishi	awasi	<i>porumb</i>
lígiri		lushiri	enàtary	<i>nasul lui</i>
guríara			kurijara	<i>vapor</i>
ubanaü		banahu	ore	<i>ficat</i>
agifida		shifen	ituna	<i>a se amări</i>
mua		horhorho	nono	<i>pământ</i>
gimara		shimarha	pyrywa	<i>săgeată</i>
duna		oniabo, iniabo	tuna	<i>apă</i>
hayaba		khayaba	kusipo	<i>purice</i>
watu		ikikhodo	wàto	<i>lemn de foc</i>
weyu		hadali	weju	<i>soare</i>
bena		bahu rheroko	pena	<i>ușă</i>
núbana		dabana	yjere	<i>ficatul meu</i>
dübü		shiba	topu	<i>piatră</i>
úraü		udaha	pi	<i>piele</i>

- (f) i. 1. Bian thoythonon dadukha. — B. *Eu am văzut două femei adulte.*
2. Bian horhorho yâka. — A. *Sunt două forme de relief aici.*
3. Bian kasakabo diki landa. — J. *El a ajuns două zile mai târziu.*
4. Dashî danoro diakoka. — M. *Capul meu este pe gâtul meu.*
5. Dashimakufa hîri lokoa hu. — E. *Eu vă voi spune pe numele vostru.*
6. Ikî kolokoka to hime. — G. *Peștele este în foc.*
7. Ludukha to kabadaro. — F. *El a văzut jaguarul.*
8. Lufarafa to kabadaro oma. — C. *El se va bate cu jaguarul.*
9. Lufarafa. — I. *El se va bate.*
10. Lufarufa aba kabadaro. — L. *El va omorî un jaguar.*
11. Namithadufa de. — H. *Ei mă vor batjocori.*
12. To thoytho kanabafa to kodibiobe khonan. — K. *Femeia adultă va asculta păsările.*
13. To thoytho kanabufa to kodibiobe. — D. *Femeia adultă va auzi păsările.*
ii. 14. Lufarufa aba kabadaro tora hiyaroma. — *El va omorî un jaguar cu acea femeie.*
15. Hushimaku we. — *Voi ne-ați chemat.*
16. Horhorho diakoka to shibabe. — *Pietrele sunt pe pământ.*
iii. N. *Bărbatul va asculta.* — Li wadili kanabafa.
O. *Noi vom râde.* — Wamithadafa.
P. *Ei vor țipa.* — Nashimakafa.
Q. *Sunt trei bărbați aici.* — Kabun wadilinon yâka.

(g)

• abu — <i>cu</i>	• anura — <i>a fuge</i>	• irumu — <i>an</i>
• ábuna — <i>a semăna</i>	• ariha — <i>a vedea</i>	• ladüga — <i>pentru că</i>
• achülüra — <i>a ajunge</i>	• ariñaha — <i>a zice</i>	• ligía — <i>el, de aceea</i>
• adeira — <i>a găsi</i>	• arüna — <i>braț</i>	• nugía (nuguya) — <i>eu</i>
• adüga — <i>a face</i>	• ásurá — <i>a termina</i>	• ou(n)we — <i>a muri</i>
• adumureha — <i>a vorbi</i>	• áwaha — <i>a suna</i>	• súdara — <i>poliție</i>
• adura — <i>a împușca</i>	• ayawa — <i>a plânge</i>	• sun — <i>tot</i>
• áfara — <i>a ucide</i>	• bugía (buguya) — <i>tu</i>	• tugía (tuguya) — <i>ea</i>
• afeidira — <i>a pierde</i>	• ebelura — <i>a intra</i>	• uagu — <i>pentru</i>
• áfurida — <i>a ieși</i>	• eifi — <i>fasole</i>	• úduraü — <i>pește</i>
• áluaha — <i>a căuta</i>	• eiga — <i>a mânca</i>	• umadaü — <i>prieten</i>
• aluguraha — <i>a vinde</i>	• hagía — <i>ei</i>	• un — <i>dativ (a da cuiiva)</i>
• anhein — <i>dacă</i>	• halaü — <i>scaun</i>	• wagía — <i>noi</i>
• anihein — <i>a avea, există</i>	• íchiga — <i>a da</i>	• ya — <i>aici</i>